

NHTOI

1000

HKRUNLAM

2

**Ma hkyen hkalung
hte ma kaji ni hpe
lu sha jaw sha ai
lam**

Nhtoi 1000 hkrunlam maumwi mabyin ngu ai gaw hpa rai ta?

Nhtoi 1000 hkrunlam ngu ai gaw Kanbau jawng hte malu masha shalaw shalam gumhpraw hpung (LIFT) kaw nna madi shadaw da ai masing ni hta rawng ai akyu hkam sha lu ai mare kahtawng kata na shawa masha yawng a matu hkyen lajang da ai, galam mai ai sumla pa maumwi mabyin langai re. Ndai maumwi mabyin hta daw 2 lawm nna, lu sha n-gun hte seng ai lam madung ni a lam bawngban ai lam hpe myit sharawt ya na matu hte hpaji jaw na matu yaw shada ai. Hkum sha ngu nna pat hkum da ai htunghkying makam ni, masha kaba ni kaw nna ayan na, na ga ai (galoi mung n-jaw ai) shiga ni, ma Kanu lu sha n-gun, ma hkyeng hkalung hte ma kaji ni hpe malu masha jaw sha ai ladat ndai zawn re ai ni hpe nhtoi 1000 hkrunlam gaw shapraw madun dan da ai.

Nhtoi 1000 hkrunlam gaw madi shadaw ai wa kaw nna, shawa masha uhpong langai hpe shadan shapraw madun dan ai sumla hte rau madun ai maumwi mabyin langai re. Madat ai shawa masha kaw num la yawng, asak kaji kaba yawng mai shang lawm ai. Madat ai ni hpe maumwi mabyin ka-ang hta kalang, jahtum hta kalang madi shadaw ya ai wa kaw nna gasan n kau san ra ai.

Dai gasan ni gaw nhtoi 1000 hkrun lam hta lawm ai lam ni a lam hpe, bawng ban hpawng langai hta sa du madat ai shawa masha ni a lapran hta sha-byin sha-ngun ai. Bawngban na matu gasan

ni naw san mayu ai rai yang myit ra ai hku jai lang lu na matu gasan nkau ni hpe maumwi mabyin tsun wa ai dingyang hta kahtap bang da, madun da ai. Lama na aten nlu ai rai yang, kahtap bang da ai gasan ni hpe shalai kau mai ai. Bawngban hpawng hpe madi shadaw ya ai wa kaw nna hkang mat lu na matu karum kahtau byin sha-ngun na “shiga madung” ngu ai daw mung ndai laika buk hta rawng ai.

Marai 20 hta n-jan ai shawa masha hpawng hpe madi shadaw ya ai wa kaw nna, maumwi mabyin hpe shawng nnan hti dan ra ai. Bawngban na matu gasan ni san sa na rai yang, madat ai ni hpe marai 4-5 hpra uhpong kaji ni garan hpawng da ra ai. Uhpong kaji ni garan hpawng kau ai a marang e, hku hkau ganawn mazum ai lam, shang lawt ai lam hte, a-manu sha re ai makau grup yin langai hpe byin sha-ngu na re.

Maumwi mabyin gaw n-galu ai rai tim, bawngban na matu aten law law lu na matu ahkyak ai. Maumwi mabyin hpe hti dan, bawngban na matu aten hkying hkum 1 ngu nna masat mai ai. Lama na hkying hkum 1 lai mat tim, maumwi mabyin daw mi sha naw ngut ai rai yang, karum madi shadaw ya ai wa hku nna tsun dan bawngban nga ai daw hpe ngut hkra galaw kau nna, ngam nga ai maumwi mabyin hpe sha-ngut na matu, madat ai shawa masha ni hpe hpang kalang bai sa wa na matu aten bai jahtuk la mai ai. Maumwi mabyin hpe bawngban ai shaloi, masha hpawng langai hte langai lanyen ai lam, langai lawan ai lam ni n-bung ai. Dai majaw maumwi mabyin ngut ai du hkra, madat ai ni hte hkrum ra na a-lang mung amyu myu shai chye ai.

Yaw shada ai lam

Nhtoi 1000 hkrumlam hpe ka ai a yaw shada lam gaw,

- Kanu hte ma a lusha n-gun hte seng nna, mare buga hta nga ai mung shawa masha ni nchye shi ai lam ni hpe jahpring ya na matu
- Maren buga kata hta nga ai ni yawng hpe asak pang num la n-garan ai sha, lusha n-gun hte seng ai tinang a mayak ni, myit tsang ai lam ni hpe shadan shapraw tsun sha-ngun nna, tinang hte asak pang bung ai ni hte rau bawngban tsun jahta ai lam hpe n-gun jaw na matu
- Karum kahtau ra wa yang, gaga masha kaw nna shiga ni, hpaji jaw ai lam ni hpe kahtap tam yu na matu shada da matsun ya ai lam hpe n-gun jaw na matu rai nga ai.

Madi shadaw ya ai wa a daw

Madi shadaw ya ai wa gaw gasan ni hpe lam matsun hku jai lang let, shawa masha ni a lapran hta bawngban ai lam byin pru na matu karum ya ra ai. Shawa masha hpe ga shaga na ahkang jaw na matu, madi shadaw ai wa gaw ga kachyi myi sha shaga ra ai. Shawa masha ni kaw nna tinang a ningmu, gasan ni, myit tsang ai lam ni hpe tsun shapraw dan na matu kanung taw ai rai yang, kahtap jaw da ai gasan ni hpe san ra ai.

Mare buga masha ni hte hkrum nna nhtoi 1000 hkrumlam hpe tsun dan shagu, madi shadaw ai ni hkan nang hkan sa na matu hpaji jaw ai lam nkau hpe madun da ai.

- Mare bunga masha ni gaw tinang a dinghkrai hkap la ai lam ni hpe teng man ai hku hte wanglu wang lang tsun jahta gwi na, grai wa n-hkyik ra ai, makau grup yin langai hpe gin shalat u.
- Yawng a ningmu hpe hkungga lara di u.
- Mare buga masha ni tsun ai hta shut ai lam nga ai rai tim pyi, dingdun dawdan ai lam hkum galaw.
- Asan sha re ai lam matsun ai lam ni hpe jaw let, mare buga masha ni hku nna tinang hpa galaw ra na re hpe hkrak asan sha chyena na lam hpe shateng u.
- Tsun dan mat wa ai lam ni hpe nchye na ai rai yang gasan san na matu (sh) kahtap nna sanglang dan na matu hpyi shawn ai lam ni galaw hkra n-gun jaw lajin u.
- Uhpung kaji kaba hta hkan nna, masha yawng a-manu sha, dung lu na matu hkrak ram ai dam lada ai shara nga u ga.
- Mare buga masha ni gaw tinang madat taw ai maumwi mabyin hpe myit shang sha nga na matu, maumwi mabyin hpe apyaw sha rai nna, myit rawt ai hku hti dan u.
- Bawngban tsun jahta na matu aten law hkra jaw u. Maumwi hpe hti bawngban yu nga ai dingyang hta daw langai hpe bawngban ngut ai hte gaga daw de matut sa u.

Ma San Htwe

Ko Ta Htoo

Daw Taung Chyi

Ko Awng Myit (Hkai sun
sara)

Ma Tuza (Ko Awng Myit a
madu jan)

Daw – 2

Ma hkyeng hkalung hte ma kaji ni hpe lu sha jaw sha ai lam

Yaw shada lam

Ma hkyeng hkalung hte ma kaji ni hpe lu sha jaw sha ai lam hte seng nna kaja ai lailen ni a lam machye machyang sharawt na matu.

Shirin a lam hta karum ai arai ni (teaching aids)

- Maumwi mabyin laika buk
- Laika maisau pa gaman
- Nsam hke dan ni

Maumwi mabyin a hpang jahtum hta shiga madung daw nga ai. Ndai shiga madung ni hpe hkrak chyechap nga na matu hkyen da nna, bawngban nga ai laman htap htuk ai aten shagu hta tsundan garan kachyen ya u. Shiga madung ni gaw bawngban taw nga ai laman hta byin pru wa chye ai shut taw ai myit sumru ningmu ni hte shiga lamyi ni hpe sharai shading ya ai shaloi, nang hpe karum ya na ra ai.

Matsun ai lam

Madat ai ni hpe ndai hku sanglang dan u.

1. Nhtoi 1000 hkrunlam ngu ai maumwi mabyin langai hpe hti dan na re.
2. Na na aten hpe shana da u. (Maram yu yang, hkying hkum 1 ram na na rai tim, rau ai ten hta hkan nna aten hpe shayawm/ shajat ai lam galaw mai ai.)
3. Maumwi mabyin hpe hti dan taw ai shaloi, bawngban na ga san nkau hpe san na re.
4. Bawngban ai lam ni hpe uhpung kaji ni hte (sh) madat ai ni yawng hte galaw mat na re.
5. Ahkyak ai lam lama ma byin pru wa nna, atsawm sha bawng ban na matu ra wa ai rai yang, madi shadaw ai wa gaw laika pa hta ka matsing da ra ai. Dai rai yang she, maumwi mabyin ngut mat ai shaloi, bai bawngban lu na re.

1

Maumwi mabyin

Ma San Htwe gaw chyu jaw ai kanu ni a matu grai ahkyak ai lu sha sha ai hkrang hpe sharin hkam la ngut ai hpang, moi hte nbung ai sha, grau nna amyu hpan hkum nna lu sha n-gun hpring ai malu masha ni hpe sha hpang wa ai gaw shata 4 rai sai. Shi gaw grai hkam kaja taw sai. Shi a kasha la sha Hpo Long mung ya gaw shata 6 hpring hkyen sai. Madu wa Ko Ta Htoo hkai da ai namlaw namlap ni mung nta sunwang kata hta grai nan tu taw sai si taw sai re.

Maumwi mabyi hpe nsen ja ja hti u.

Maumwi mabyin hpe nsen ja ja hti u.

2

Maumwi mabyin

Grau nna, ma chyu jaw taw ai aten re majaw Ma San Htwe hpe sun wang kata na namlaw namlap ni hpe shani shagu sha na matu, shi a madu wa hte kamoi ni n-gun jaw lajin ma ai. Ko Ta Htoo gaw gumhpraw loi lu ai nhtoi ni hta Ma San Htwe hpe shan, nga ni law law jaw sha nna, gumhpraw nau nlu ai nhtoi ni hta, manu nau nhpu ai shapre amyu myu jaw sha ai. Shi gaw bungli galaw na matu n-gun grau rawng wa sai. Kalang lang gat kaw jan ai namlaw namlap ni hpe she sa lu da wa ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Lu sha amyu hpan hkum ai ngu ai gaw hpa hpe tsun ai rai?
- Lu sha uhpung 3 gaw hpa ni shai hkat ai rai? Uhpung 1 hkrai kaw lawm ai lu sha ni a gashadawn nkau hpe tsun dan rit.
- Grau nna ma hkum kanu hte ma chyu jaw ai kanu ni gaw amyu hpan hkum ai lu sha ni hpe sha na matu hpa majaw ahkyak ai rai?
- Na mare buga kaw chyu jaw ai kanu ni nmai sha ai lu sha nga ai kun? Dai hpe nang myit hkrum ai kun? Hpa majaw myit hkrum ai rai? Hpa majaw myit n-hkrum ai rai?

3

Maumwi mabyin

Hpo Long asak shata 2 shaloi, Ma San Htwe gaw nta bungli hpa
mung nlu galaw na ram n-gun yawm wa ai hpe bai myit dum ai. Dai
ten hta, shi kamoi gaw Hpo Long hpe lu sha jaw sha hpang wa ai.
Mare buga kata nga ai gaga dinghku ni galaw ai zawn sha, Daw
Taung Chyi gaw shi kashu hpe kanu chyu hta jan nna, shat ntsin,
sau ni jum ni hte gayau nna jaw sha wa ai. Rai tim, Ma San Htwe
hku nna ndai zawn shat ntsin jaw lu ai gaw shi kasha a matu kaja
dik ai lu sha re kun ngu ai hpe atsawm n-chye shi ai.

4

Maumwi mabyin

Ma San Htwe gaw lu sha uhpung 3 ting kaw nna lu sha ni hpe amyu hpan grau hkum hkra shani shagu sha hpang wa ai ten kaw nna, Hpo Long grau hkam kaja kung hpan wa ai. Rai tim, Hpo Long gaw ayan na kaji tek nga ai hpe Ma San Htwe mu ai. Hpo long gaw a lawan sha kaba bawngring ging ai daram, n kaba wa ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Hpo Long a lawan sha kaba bawngring ging ai daram n kaba wa ai gaw hpa lam ni a majaw rai na kun?

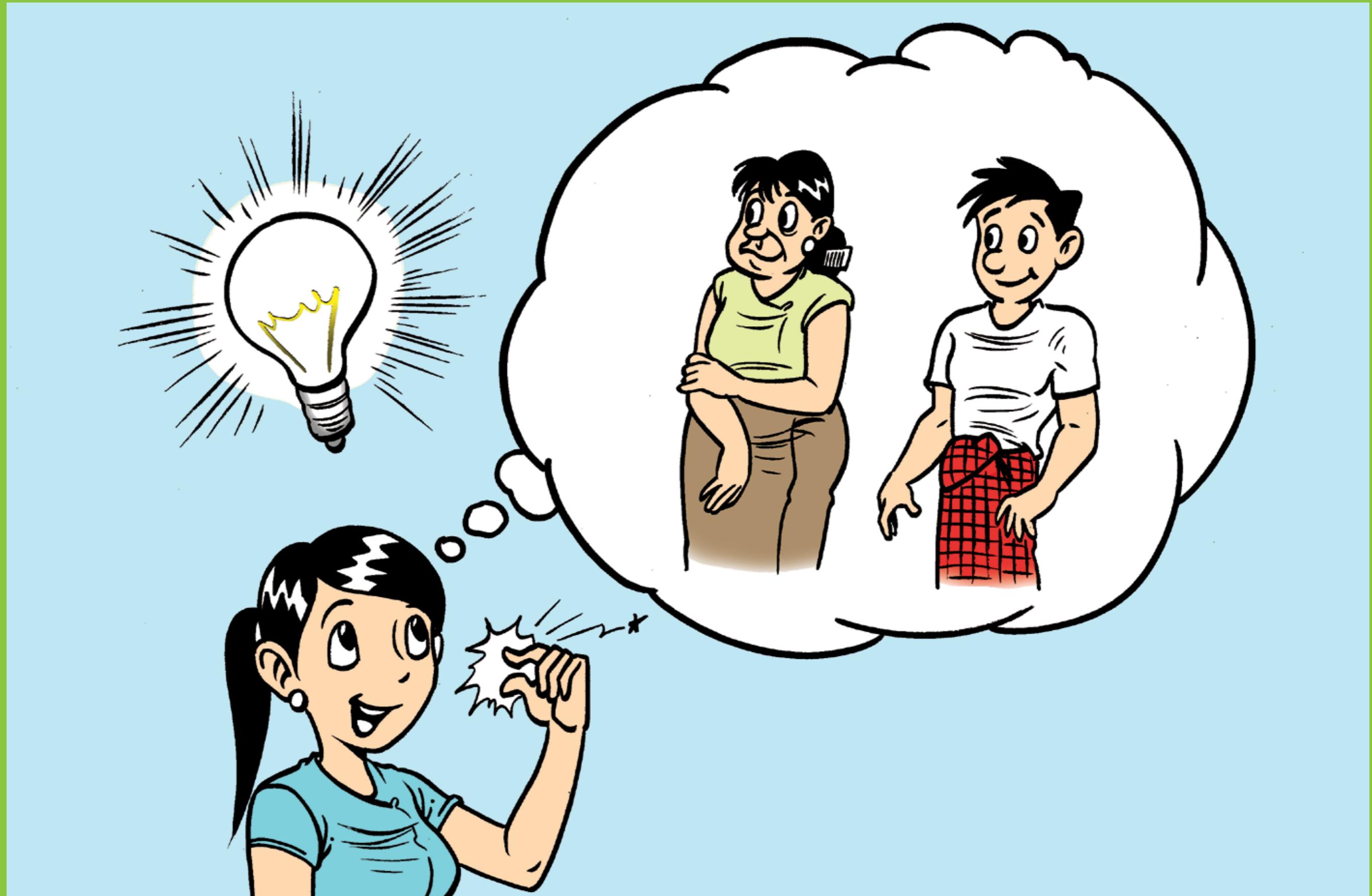
5

Maumwi mabyin

Ma San Htwe gaw shani ka-ang shat hpe shat mung, nga jahkraw mung, sun kaw na lu ai nai sam lap hte sha taw ai. Shi sha taw ai lu sha uhpung 3 a lam hpe mung sumru taw ai. (n-gun byin sha-ngun ai lu sha uhpung) shat gaw shi hpe n-gun jaw ai. (Ana zinli makawp maga ai uhpung) nai sam lap gaw shi hpe ana zinli kaw nna makawp maga ya nna, shi a hkum hkrang hpe ayan na zawn atsam hte hpring nna shamu shamawt lu hkra karum ya ai. (Hkum-hkrang hpe bawngring sha-ngun ai lu sha uhpung) nga jahkraw gaw shi hpe ngang kang sha-ngun ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

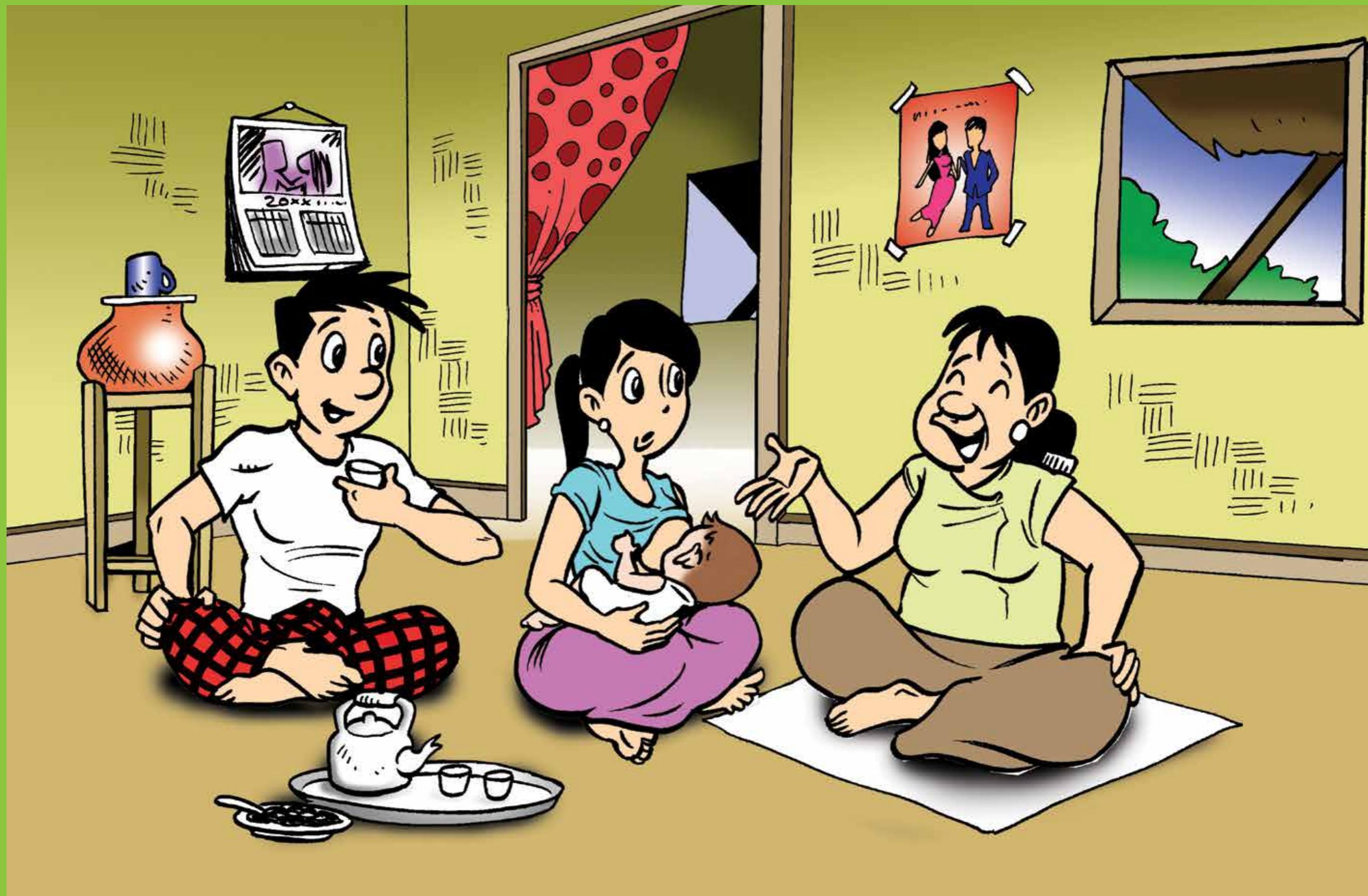
- Ma chyu jaw taw ai shaloi kanu hpe kaja ai lu sha sha sha-ngun na matu gadai gaw karum kahtau jaw/ n-gun jaw lajin ai rai?

6

Maumwi mabyin

Ma San Htwe gaw shi a kasha hpe lu sha jaw sha taw ai hkrang
gaw jaw ai kun ngu nna sumru yu taw ai. Shanhte a dinghku hpe
lam law law sharin ya wa ai wunkat sara Ko Awng Myit hpe, ma
hpe lu sha jaw sha ai hkrang hte seng nna san yu mayu taw ai. Rai
tim, shi a madu wa, kamoi ni hte shawng bawngban yu na matu
daw dan ai.

7

Maumwi mabyin

Ma San Htwe gaw kamoi hpe shi a ningmu ni hpe tsun dan ai sha-loi, kamoi Daw Taung Chyi gaw shi hpe myit hkum tsang ngu nna bai tsun ai. Ma San Htwe lu sha amyu hpan hkum hkra sha taw ai hte seng nna, n-tsen ai lam ni nga wa tim mung, hpan daw de wunkat sara hpaji jaw ai gaw jaw ai ngu nna Daw Taung Chyi hkam la ai. Rai tim, ma ni gaw masha kaba ni hte n-bung ai. Ma ni gaw kung hpan na matu shata 2 hpring ai hte kanu chyu sha n-ga, shat hpe rin anya kau nna, sau hte gayau nna jaw sha ra ai. Asak 1 ning myi hpring yang gaw, gaga lu sha nkau hpe jaw sha mai sai. Dai aten ndu shi laman hta gaw masha kaba sha ai lu sha hpe nlu rin shi ai ngu nna, Daw Taung Chyi sanglang dan ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Daw Taung Chyi jaw ai hpaji jaw ai lam ni hpe Ma San Htwe hkan galaw ging ai kun? Hpa majaw rai?

8

Maumwi mabyin

Ma San Htwe gaw shi kamoi tsun ai ga hpe madat wa ai. Rai tim, shi kaw myit n-hkut ai n-tsen ai lam ni naw nga ai. Rai tim, kamoi gaw shi hpa galaw ra na ngu ai hpe tsun dan ngut sai re majaw, gaga marai langai ngai kaw nna hpaji hpyi mayu ai myit n-nga sai. Shi hku nna masha kaba ni a ga hpe n-madat ai wa, masha kaba ni hpe n-hkungga ai wa n-kam byin ai. Shi kamoi hpe hpang jahtum kalang gasan san ai pyi shi a matu yak la sai. Hpang kalang mung nkam san sai.

Ndai shara kaw maumwi mabyin hpe hkring kau nna, madat ai ni hte bawngban jahta u. Bawngban jahta na aten minute 15-20 daram na na re. Bawngban jahta ai lam ngut mat jang, maumwi mabyin hpe matut sa u.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Daw Taung Chyi gaw Hpo Long asak shata 2 hta lu sha jaw sha hpang wa ai. Dai hpe nang gara hku shadu ai kun?
- Na mare buga hta ma kanu ni, ma yu ai ni gaw ma asak gade du yang lu sha jaw sha ai rai? Hpa majaw rai? Ndai hku jaw sha ra na ngu nna, gadai sharin ya ai rai?
- Na mare buga hta ma kanu ni, ma yu ai ni gaw ma hpe gara lu sha ni hpe shawng nnan jaw sha ai rai? Hpa majaw dai lu sha ni hpe shawng jaw sha ai rai?
- Na mare buga hta atsawm sha n-kaba bawngring ai ma (sh) gaga ma ni hte kaji tek taw ai ma ni nga ai kun? Hpa majaw ndai zawn nga taw ai rai?
- Maumwi mabyin hpa matut byin na ngu shadu ai rai?

9

Maumwi mabyin

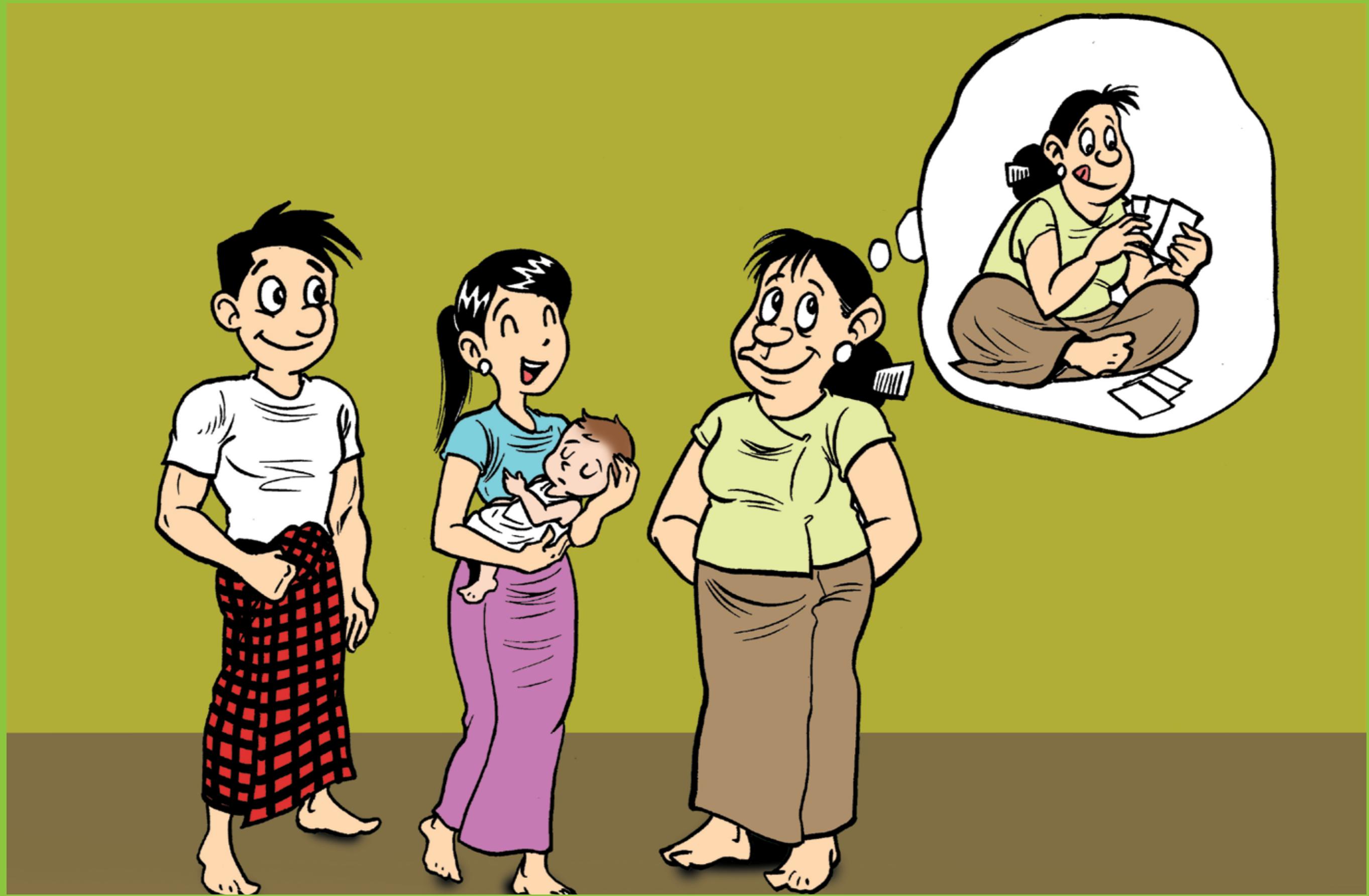
Hpang shani hta hkai sun ladat ningnan ni sharin ya ai buga uh-pung langai hte rau bungli galaw nga ai, nta sun wang kata na hkai sun wunkat sara Ko Awng Myit gaw, Ma San Htwe ni a hkai sun hpe sa du yu jep let, shanhte a dinghku de sa chyai ai. Ma San Htwe gaw Hpo Long hpe ma chyu jaw taw ai. Ko Ta Htoo gaw sun kata kaw hkajaw taw nna, Daw Taung Chyi gaw tsing magang taw ai.

10

Maumwi mabyin

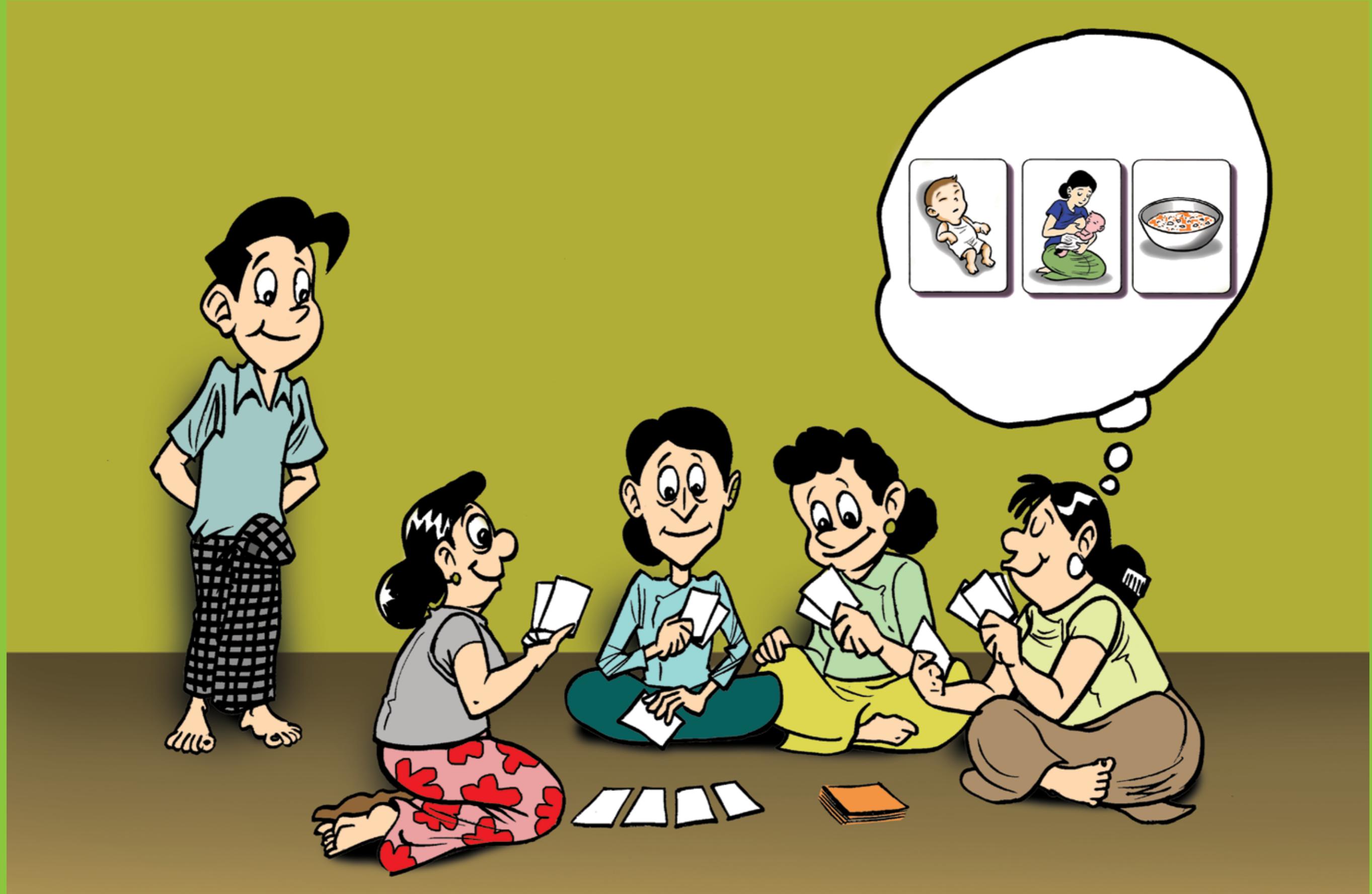
Wunkat sara gaw namlaw namlap ni grai hkrak ai, hkai sun hpe
yu gawn lajang ai ni mung grai ram ai ngu nna shakawn ai. Nta
masha shagu a hkam kaja lam hpe mung san yu ai. Ma San Htwe
gaw wunkat sara hpe chyeju dum ai lam, shi gaw lu sha ni hpe
grau kaja ai hku galai sha ai ten kaw nna, shi a hkam kaja lam
grau hkrak wa ai lam tsun dan ai. Shi a kasha gaw kanu chyu hpe
atsawm lu nga tim mung, shi asak hte shingdaw yu yang masha
gawng kaji tek ai zawn san ai ngu nna tsun dan ai. Wunkat sara
gaw wa na hkyen ai shaloi, dinghku ni shingjawng kumhpa jaw na
mare buga hpai ginsup shingjawng poi de sa du shingjawng na
matu nta masha yawng hpe saw shaga ai. Dai shingjawng poi kaw
ma kaji ni hpe lu sha jaw sha ai hkrang kaja dik ai ladat hpe bawng-
ban na re ngu ai lam hpe ma tsun ma. Ko Awng Myit gaw dai lam ni
hpe sharin ya na nga majaw, Ma San Htwe ma myit pyaw mat ai.

11

Maumwi mabyin

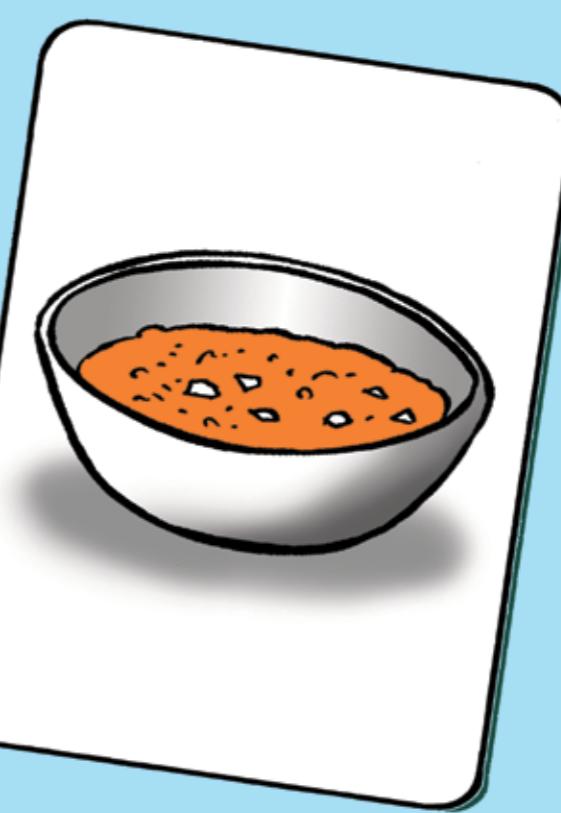
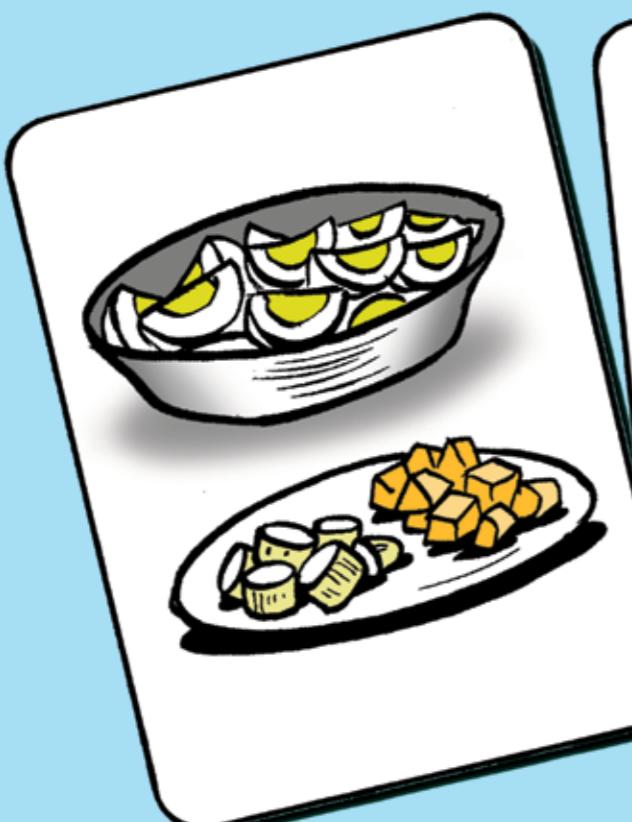
Wunkat sara wa mat ai hpang, Ma San Htwe gaw dai shingjawng
poi de nta masha ni yawng rau shanglawm na matu hpaji jaw ai.
Daw Taung Chyi mung myit hkrum ai. Shi gaw hpai ginsup ai hpe
ra sharawng nna, ndai shata gaw shi a matu gam kaja ai shata re
ngu nna tsun ai. Shingjaw poi de sa na matu, kamoi myit hkrum ai
re majaw Ma San Htwe mung grai myit pyaw mat ai. Ko Awng Myit
shanhte hpe hpa ni sharin ya na kun ngu nna myit mada taw ai.

12

Maumwi mabyin

Daw Taung Chyi hte rau num marai 4 gaw hpai ginsup ai shin-gjawng poi shang lawm ginsup nga ma ai. Daw Taung Chyi gaw shing jawng poi kaw dang na matu myit mada taw ai. Ndai shata gaw shi a matu gam kaja ai shata rai nga ai gaw.

13

Maumwi mabyin

Hpai pa ni a ntsa asak shata (4), shata (6), shata (9) hte shata (12) ma kaji ni a sumla rawng ai. Gaga hpai pa ni a ntsa kaw lu sha amyu myu a sumla ni rawng ai. Hpai ginsup ai hkrang gaw ma kaji ni a sumla ni hpe dai ma kaji a asak pang hte hkan nna, sha ra na lu sha sumla ni hte gin run ya na matu re.

Daw Taung Chyi gaw asak shata (4) ma kaji sumla hpai pa langai hpe lata hta la dat ai. Ngut ai hpang, lu sha sumla amyu myu hpe yu dat ai. Ma chyu jaw taw ai sumla hpai pa hpe mu dat ai. Shi gaw kanu chyu jaw nga ai sumla hpai pa hte shat mung, tsit ai namlaw namlap sumla mung rawng ai hpai pa hpe lata nna, asak shata (4) ma kaji a sumla hte rau gin run nna jahkrat da ai. Ngut ai hpang, dang na amat langai lu sai ngu ai myit mu myit hkut kam ai lam hte baw sharawt yu dat ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Daw Taung Chyi hpai pa ni hpe ndai zawn shara jahkrat da ai hpe nang myit hkrum ai kun?
- Lama na, nang ndai shingjawng poi kaw lawm yang, hpai pa ni hpe gara hku lajang na kun?

14

Maumwi mabyin

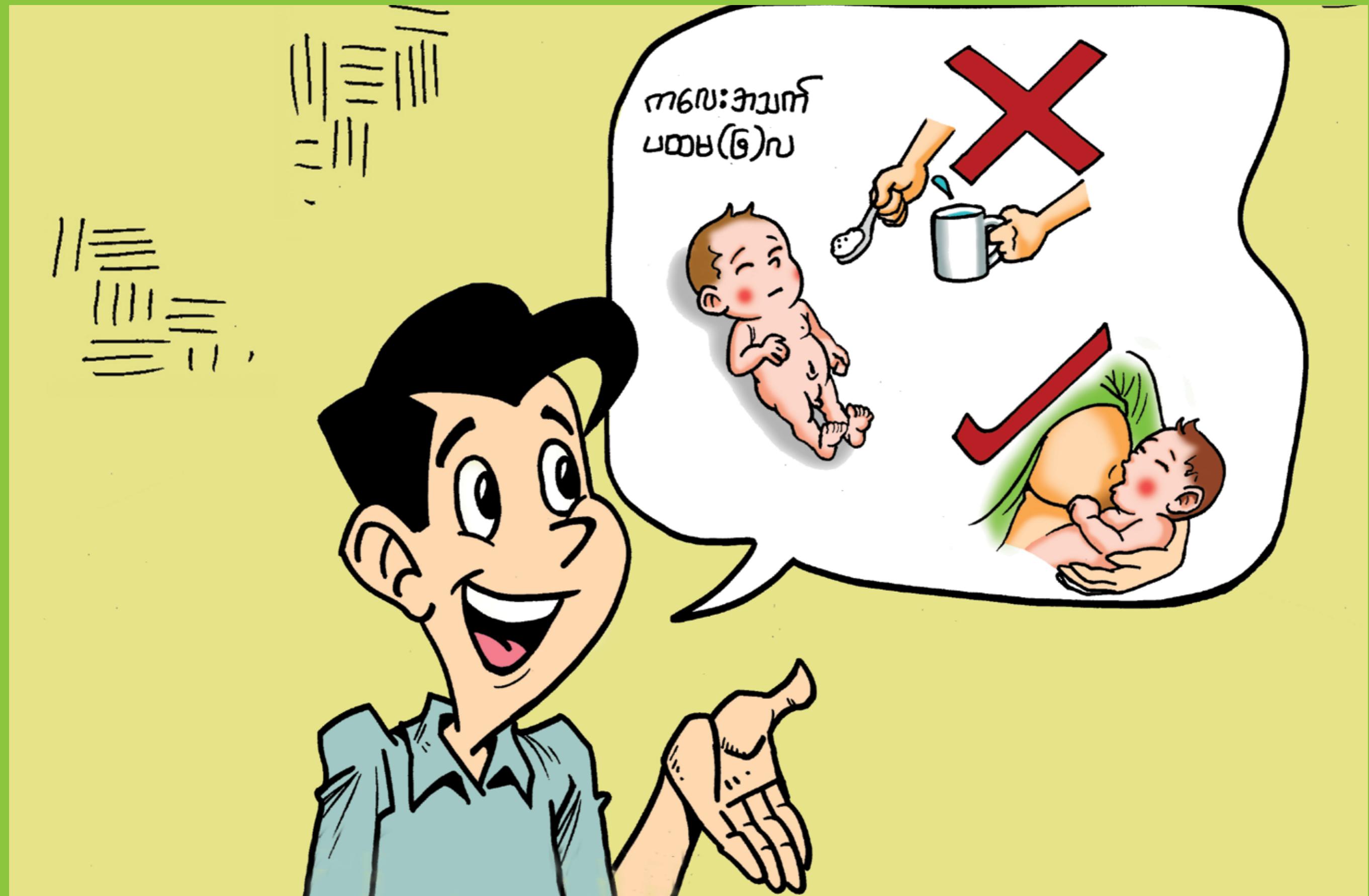
Daw Taung Chyi hpai pa shut nna lata hkrup ai ngu nna wunkat sara tsun ai shaloi, shi myit daw mat ai. Shi gaw n-dang ai majaw myit daw mat tim mung wunkat sara a sanglang dan na lam hpe madat na matu myit shang sha nga ai.

15

Maumwi mabyin

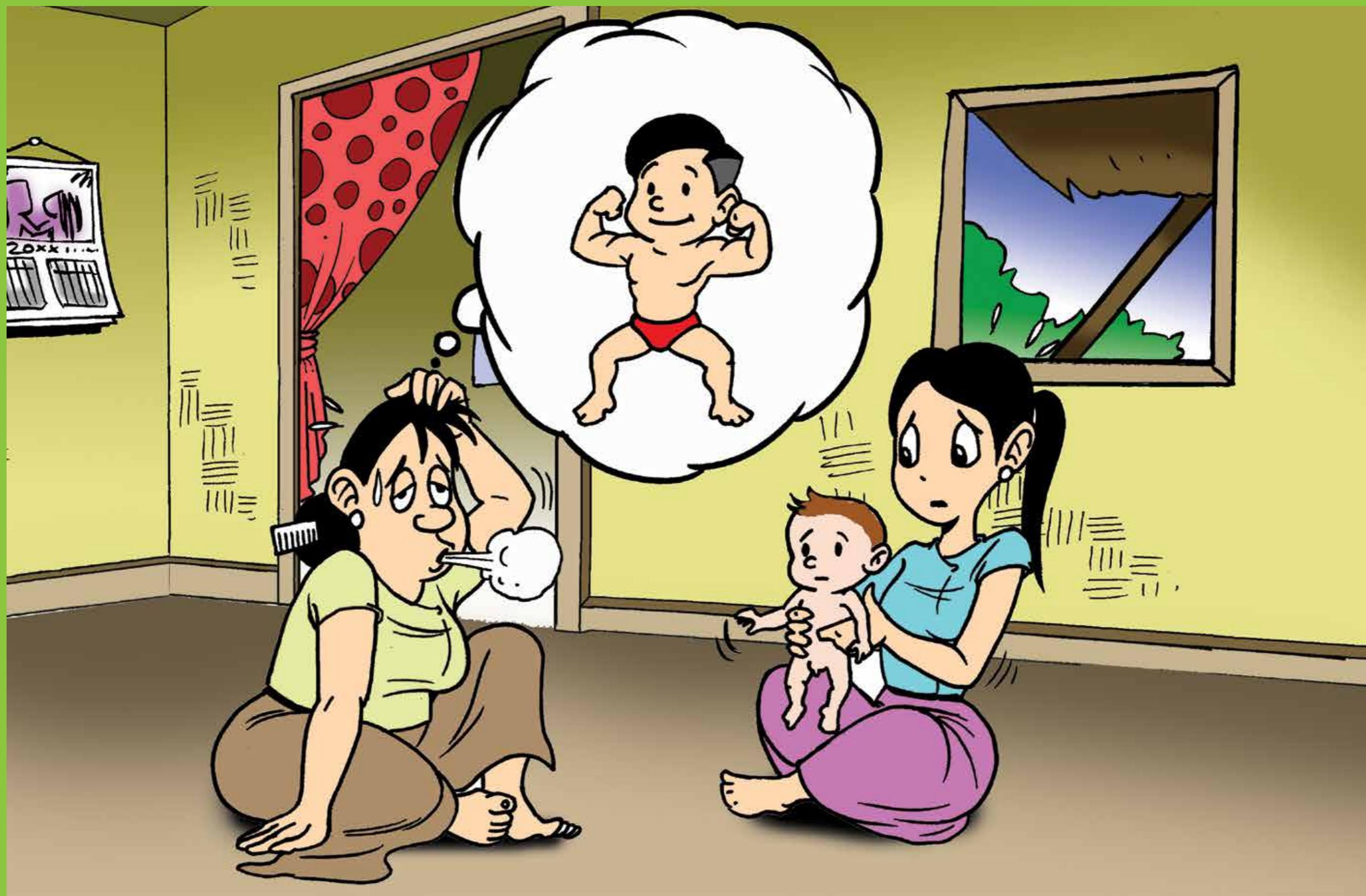
Kanu a chyu gaw ma kaji hkam kaja kung hpang na matu ra ai lu sha n-gun yawng lawm ai majaw, ma kaji ni hpe shangai ai ten kaw nna asak shat 6 du hkra lu sha rai rai, ntsin rai rai, gara lu sha hpe mung n-jaw sha ra ai sha, kanu a chyu amyu myi hpe sha jaw lu ra ai ngu nna wunkat sara gaw shingjawng poi shang lawm ai ni yawng hpe sanglang dan ai. Ndai zawn jaw lu ai lam hpe Kanu a chyu amyu myi sha jaw lu ai lam ngu shaga ai.

16

Maumwi mabyin

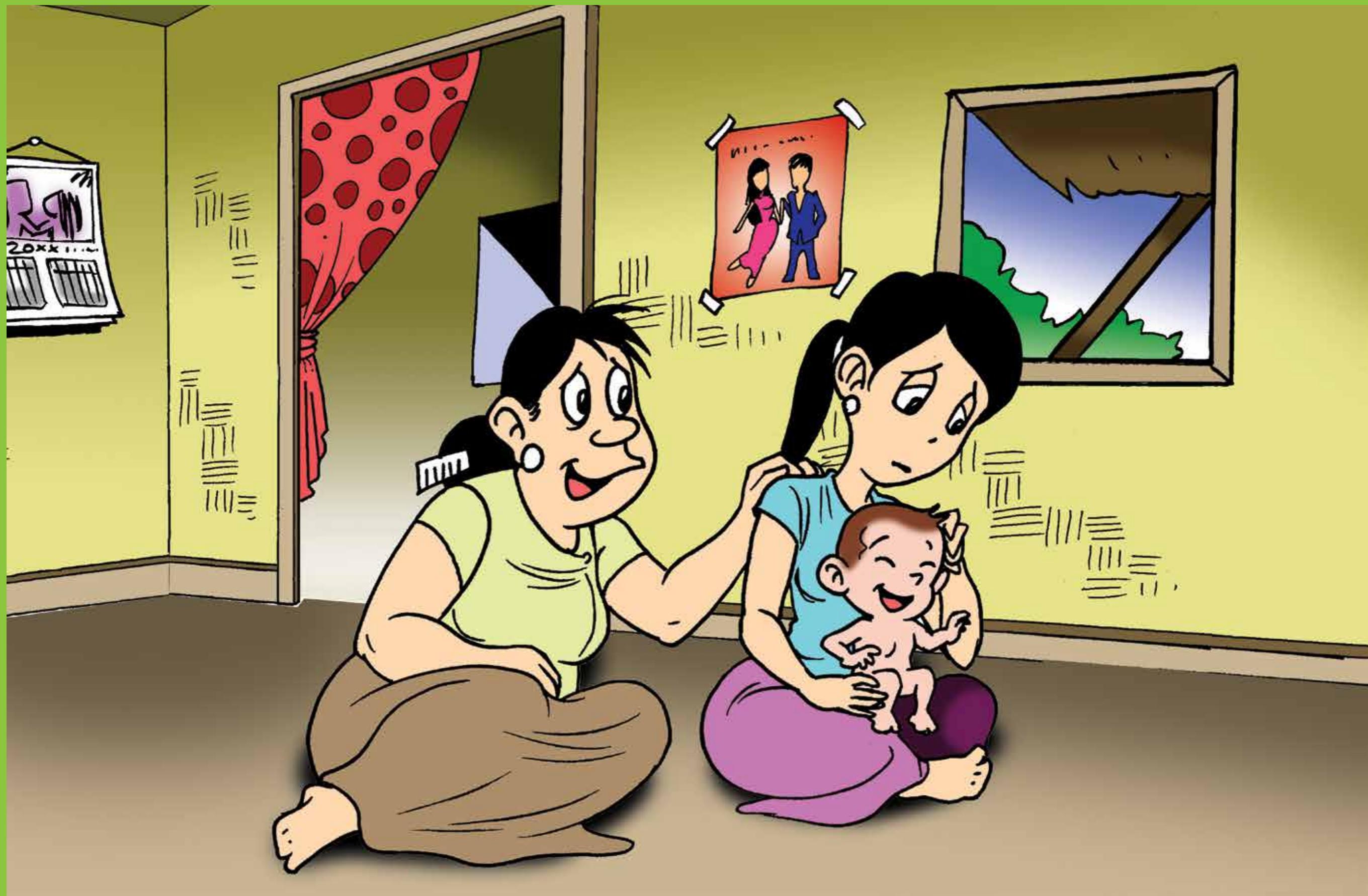
Dai aten laman hta ma kanu gaw lani mi hta (10) lang shani mung
shana mung kanu chyu jaw lu ra ai. Daw Taung Chyi gaw ndai
shiga hpe na dat ai hte mau mat wa nna un ang mat ai. Shi shut wa
sai kun? Shi gaw tinang a kasha hpe shut ai hku jaw sha bau maka
wa sai kun?

17

Maumwi mabyin

Nta bai du ai shaloi Hpo Long hpe asak shata (2) kaw na hpang nna, shat ntsin jaw hpang wa ai majaw, Ma San Htwe gaw myit tsang taw ai. Daw Taung Chyi gaw n-sa kaba shaw dat nna, ndai mare buga kaw nga ai ni yawng kaji kawoi prat kaw nna dingyang gara hku mi jaw sha bau maka wa ai rai rai, Hpo Long gaw shi a asak hte shingdaw yu yang kaji tek nga ai majaw, shi hpe byin mai ai daram bawngring sha-ngun mayu yang, hpaji chye ai wunkat sara a hpaji jaw ai lam hpe hkan sa ai gaw hkrak dik rai na re ngu nna hkam la ai. Shi gaw hpai shingjawng poi kaw mu wa ai wunkat sara a kasha hpe mi kaw bai mu taw ai. Wunkat sara a la kasha gaw asak shata (6) du hkra kanu a chyu amyu myi hpe sha lu wa nna, ya gaw asak (4) ning hkam kaja nna gawng shingyang galu ai la kasha langai byin taw sai re.

18

Maumwi mabyin

Ma a lu sha hpe rawtjat hkra galai shai na matu nau wa n-hpang
hkrat shi ai ngu nna, Daw Taung Chyi gaw shi kanam hpe n-gun
jaw ai. Ma San Htwe gaw Hpo Long asak shata (6) hpring ai ten
du hkra kanu chyu amyu myi hpe sha lani mi hta (10) lang matut
jaw ra na re. Hpo Long asak shata (6) hpring sai nga yang, ma hpe
jaw sha hpang na lu sha ni jaw na matu wunkat sara hpe shanhte
hpang kalang hkrum nna naw san yu na ma ai.

19

Maumwi mabyin

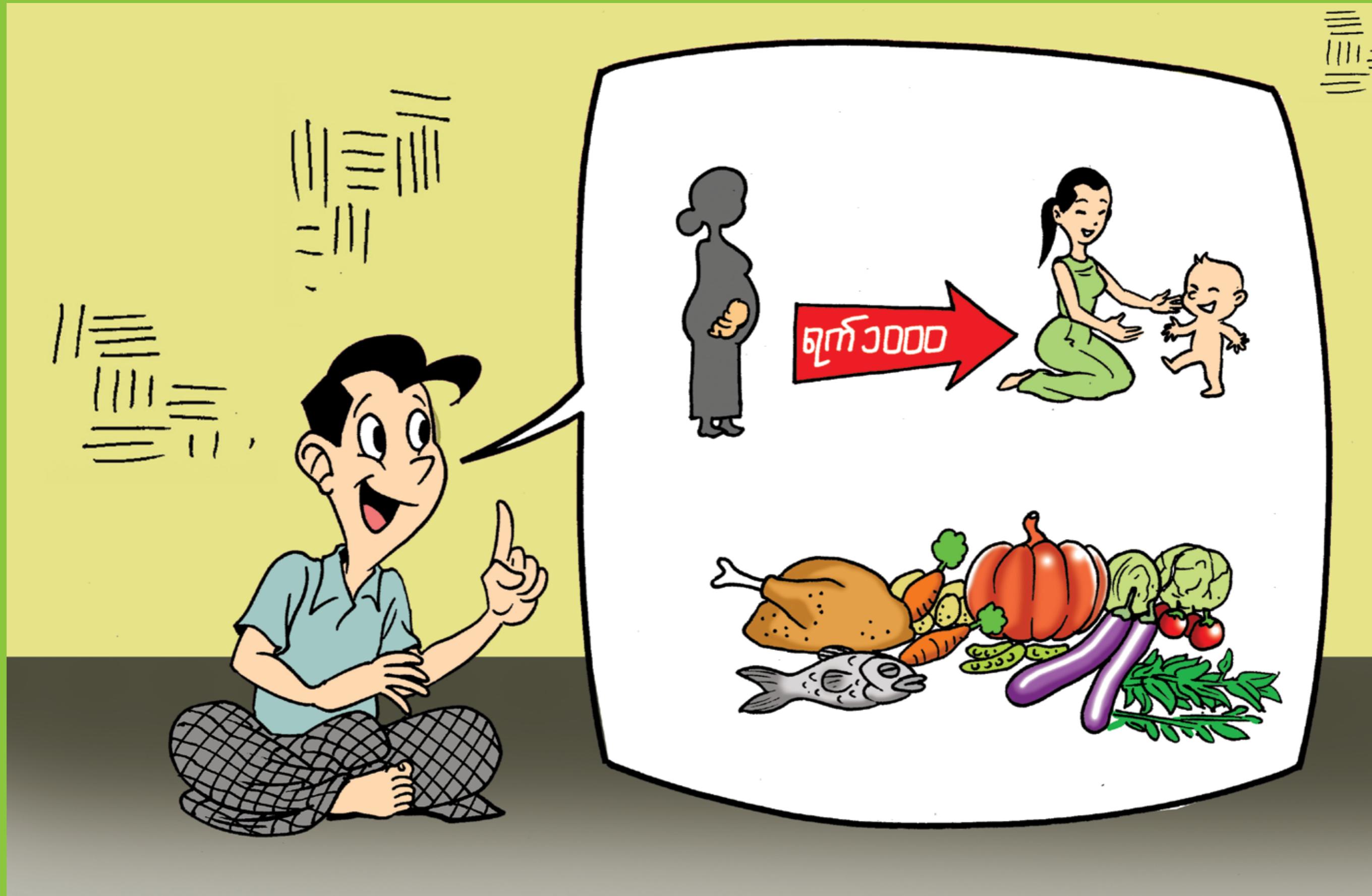
Ma asak shata (6) hpring ai shangai nhtoi a matu hkyen lajang na matu, Ma San Htwe hte Daw Taung Chyi gaw ma kaji ni hte rau wunkat sara hpang de sa chyai ai. Shanhte gaw wunkat sara a hpaji rawng ai hpaji jaw ga ni hpe madat na matu myit katu taw nga ma ai.

20

Maumwi mabyin

Ma San Htwe ni yawng hkam kaja nga ma ai. Ya na zawn sa chyai ai majaw kabu chyeju dum ai ngu nna wunkat sara tsun ai. Ma asak shata (6) hpring yang kanu chyu sha n-ga, lu sha kachyi mi hpe gau ngwi jaw sha hpang ra sai. Ndai hpe jat jaw ai lu sha jaw sha ai lam ngu shaga ai. Ma langai a shat kan gaw grai kaji ai majaw ma ni hpe lu sha jaw sha yang, hkam kaja sha-ngun nna lu sha n-gun hpring ai lu sha ni hpe hkrak jaw sha na matu ahkyak ai ngu nna sanglang dan ai.

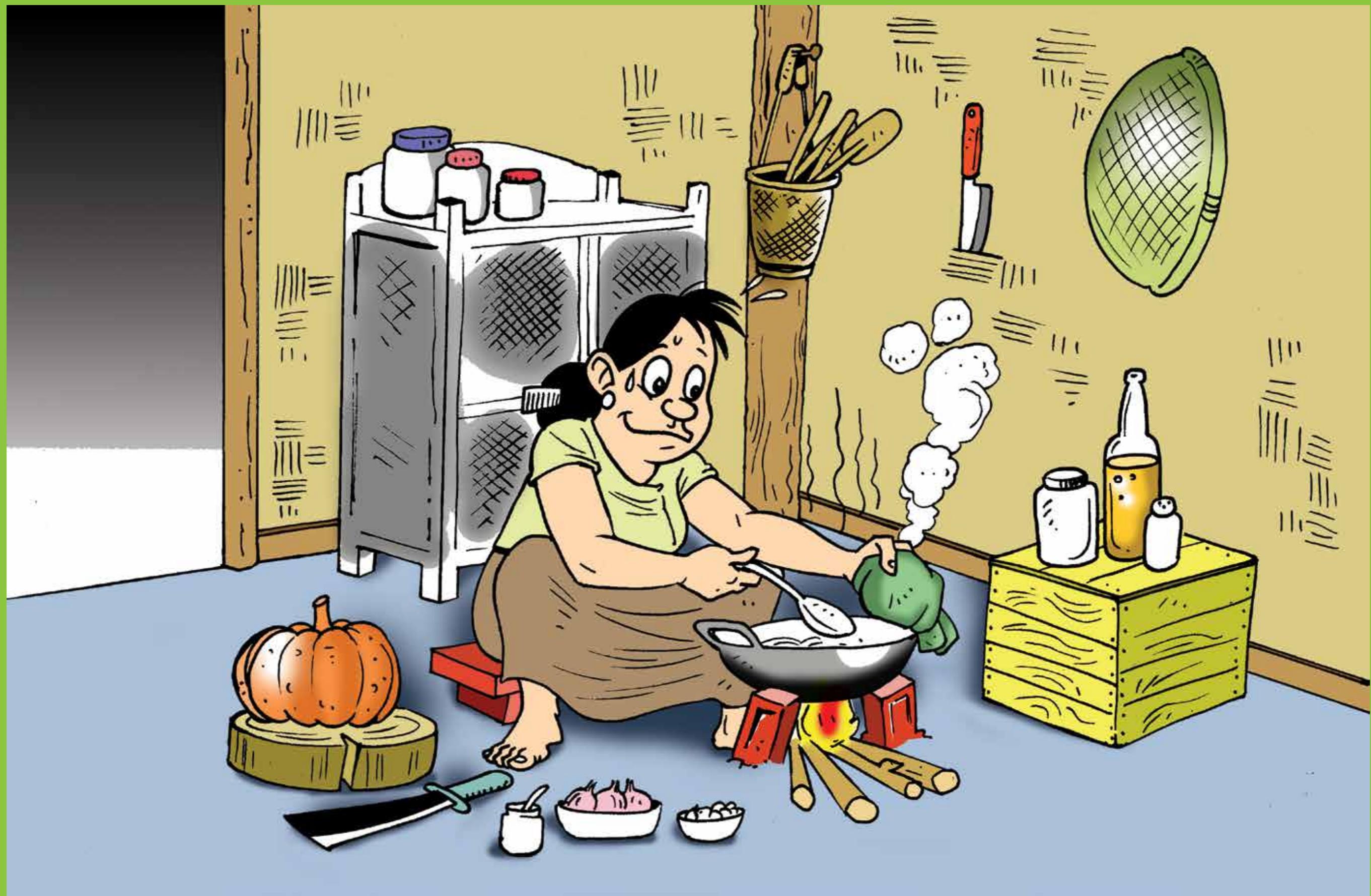
21

Maumwi mabyin

Tsun mayu ai gaw ma hpe shat sha n-ga, namlaw namlap amyu myu hte shat, nga (sh) shapre amyu myu jaw sha ra na re. Ma kaw lu sha ni hpe maya na matu wa atsawm n-tu shi ai re majaw, lu sha ni hpe a-nya sha rai hkra rin ai, hka hte shaprut nna ntsin pa pa galaw ai zawn re ni galaw ra ai. Num langai ma hkum gun hpang ai ten kaw nna, ma asak (2) ning hpring ai ten laman na aten ladaw hpe nhtoi 1000 mi hkrunlam ngu shaga nna, ma kaba bawngring na matu ahkayk dik ai aten re. Ndai aten laman shani shagu sha ai lu sha kaw lu sha amyu hpan hkum hkra rawng ra ai ngu nna wunkat sara gaw sanglang dan ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Nhtoi 1000 hkrun lam ngu shaga ai ndai sumla maumwi ma byin gabaw a lachyum gaw hpa rai na kun ngu nang shadu ai rai?
- Lama na, nang ndai maumwi mabyin hpe ka ra na rai yang gara hku sha-ngut mayu ai rai?

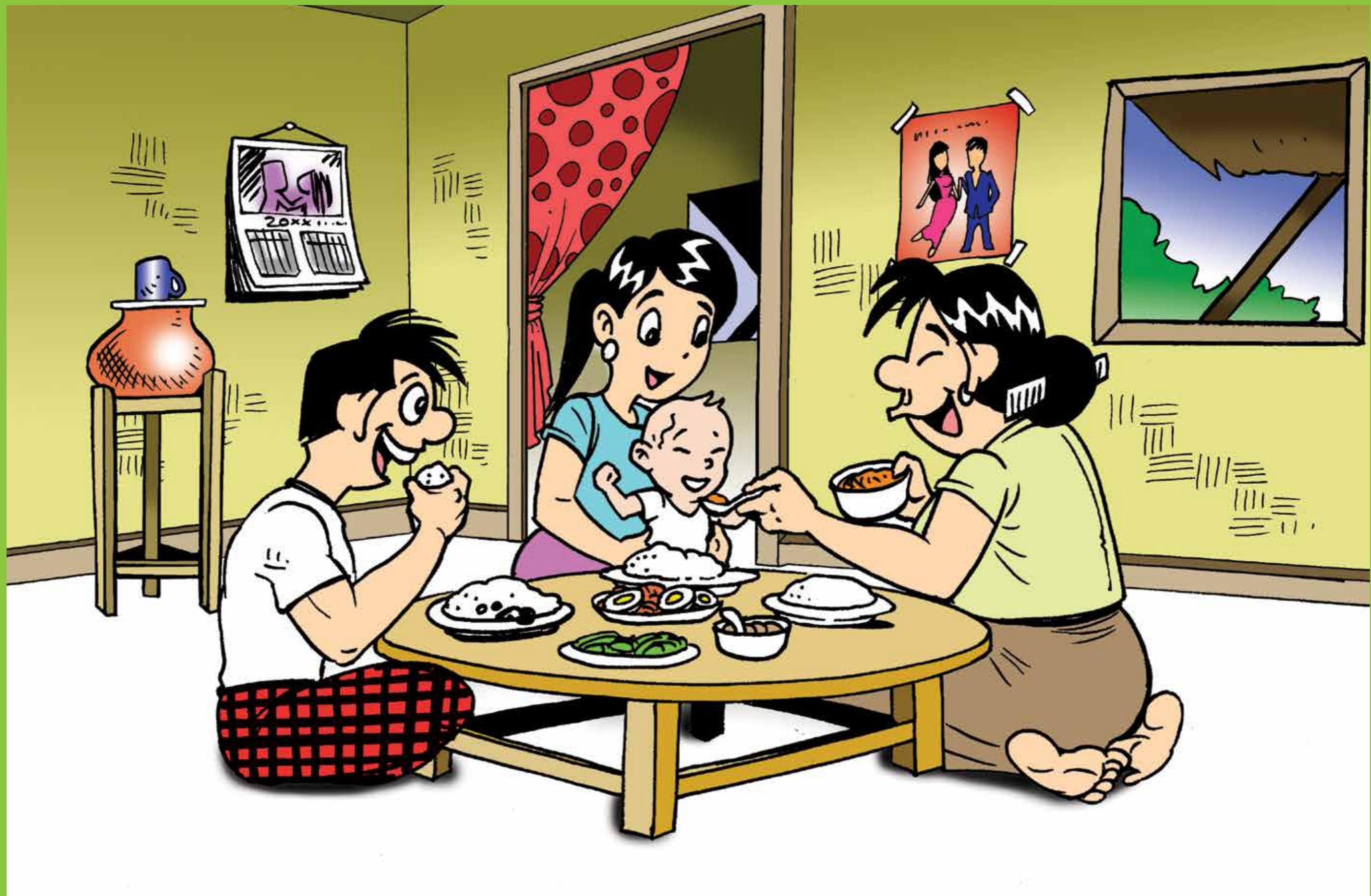
Maumwi mabyin

Bat hpang loi mi na ai hpang, Hpo Long asak shata (6) hpring ai nhtoi du wa sai. Dai Taung Chyi gaw Hpo Long asak shata (6) hpring ai nhtoi galaw ai hku nna yawng hpe mau mat hkra jahpawt jau jaw rawt nna, nta sun wang kata na wa hkum si hpe shadu, lu ai shat mai hpe rin, sau loi mi gayau nna kashu hpe jaw sha na matu hkyen da ai. Ngam ai nta masha ni a matu mung shat mung, wa hkum si shat mai mung, u di shat mai mung hkyen da ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Na nta masha ni sha na shat ma myi a matu amyu hpan n-bung ai shat mai ni hpe shadu hkyen lajang ai kun? Dai hku hkyen na matu hpa mayak ni nga ai rai?

23

Maumwi mabyin

Nta mashi ni a shat saboi kaw yawng rau dung ngut ai shaloi, Daw Taung Chyi gaw shat, shat mai ni hpe hpaw dan dat ai shaloi, yawng gaw grai mau nna kabu mat ma ai. Daw Taung Chyi gaw Hpo Long hpe wa hkum si shat mai zun mi bawt dat ai shaloi, Ma San Htwe gaw mada yu dat nna mani sumsai byin mat ai. Myit manawn ningnan ni hpe ra sharawng ai hku hkam la chye ai kamoi langai hpe lu da ai gaw Ma San Htwe a matu shaman chyeju kaba langai rai nga ai.

Myit ra ai hku lata mai ai jat bang da ai gasan ni.

- Asak shata (6) du hkra kanu chyu amyu myi hpe sha jaw ai lam ngu ai gaw hpa rai?
- Na mare buga hta asak shata (6) du hkra kanu chyu amyu myi hpe sha jaw lu ai kanu ni nga ai kun? Hpa majaw dai hku jaw lu ai rai? Shing nrai, hpa majaw dai hku n-jaw lu ma ai rai?
- Na mare buga kaw kanu ni asak shata (6) lawu ma ni hpe hka jaw lu ai kun? Hpa majaw hka jaw lu ai rai? Gara hten gaw hka jaw hpang ai rai? Hka jaw yang ganing re manghkang ni nga ai rai?
- Na mare buga kaw asak (2) ning lawu na ma ni gaw htunghkyin lailen hku nna gara lu sha ni hpe sha ma ai rai?
- Ndai maumwi mabyin gaw tatut hta kaja mai byin ai kun? Ndai zawn re ai mabyin ni tinang a mare buga kaw byin mai ai ngu shadu ai kun?

Madat ai ni gaw maumwi mabyin dingyang hta na wa chye wa ai lam ni yawng hpe bai dinglik yu u ga.

Dinglik yu ai lam

- Madat taw ai ni hpe marai 4-5 hpe uhpung mi, uhpung kasha ni garan hpawng u. Maumwi mabyin dingyang hta na wa chye wa ai myit shangsha na zawn re ai ahkyak ai lakjet ni a lam hpe uhpung kaji ni hta bawngban jahta sha-ngun u. Minute kachyi mi bawngban ngut ai hpang, uhpung kaji kata hta bawngban wa ai lakjet lahkawng hpra hpe gaga uhpung ni de bai garan kachyan ra na re ngu nna tsun u.
- Uhpung kaji ni gaw tinang ni bawngban wa ai lakjet ni hpe bai garan kachyan taw ai shaloi hta, garan kachyan nga ai lam ni hpe laika maisau pa ntsa hta madi shadaw ya ai wa gaw hkan ka da u. Uhpung kaji langai hte langai tsun ai lam 2 gaw, gasi n-bung ai rai tim, lachyum bung taw jang, lakjet langai hku nna pawng ka u.
- Uhpung shagu kaw nna, garan kachyan ngut ai hpang madi shadaw ai wa gaw lawu na gasan ni hpe san nna yawng hpe shanglawm bawngban jahta sha-ngun u. Bawngban wa ai lak jet ni hpe gara hku mu mada ai kun? Myit hkrum ai kun? Hpa gasan ni naw san mayu ai kun? Tsun mat wa ai kaw ahkyak ai lakjet ni law ai kun?
- Bawngban tsun jahta ai lam ngut ai hpang, gara lakjet gaw tinang a matu (sh) tinang dinghku a matu ahkyak dik (sh) lachyum rawng dik htum ngu sha du ai rai ngu nna marai langai hpra hpe san u. Tinang a matu (sh) tinang dinghku hpe karum ya na matu anhte ni langai hkrai hku nna hpa lu galaw ya na rai ngu nna san u. Ga shaga na manang langai hpe tam nna, tinang a matu (sh) tinang dinghku a matu akyu nga ai lakjet hpe tatut jai lang na matu, tinang yaw shada da ai lam yawm htum langai a lam hpe garan kachyan u. Dai ngut ai

hpang, tinang a ga shaga na manang gaw shi myit da ai lam ni hpe tinang hpe bai garan kachyan sha-ngun u ngu nna tsun u.

- Madi shadaw ya ai wa gaw, shawa masha kaw nna tinang myit hte tsun dan mayu ai ni nkau hpe shaga la nna, tinang galaw na yaw shada da ai lam ni hpe shawa masha ni hpe garan kachyan sha-ngun mai ai.

Ma kanu hte ma kaji lu sha n-gun hte seng ai shiga madung

1. Ma bawngring kung hpan na matu kanu a lu sha shat mai myi shagu hta amyu hpan n-bung ai lu sha yawm htum (3) lawm ra ai.
 - (Hkrang pawt hkyeng, htoi ai nsam rawng ai nai sam, lamung si chyamyin, sanghpaw si chyamyin zawn re ai) htoi ai nsam, hkyeng ai nsam namlaw namlap hte namsi namsaw ni, (KaiLan lap, salau lap zawn re ai) tsit ai nsam rawng ai namlap ni, htawbat si, di amyu myu, ga lasi, sadaw shapre, shapre hkyeng kashi ni lawm ai shapre amyu myu ndai zawn re ai nsam hkum rawng ai lu sha ni hpe sha u.
2. Kanu a chyu amyu myi hpe sha jaw lu u. Lachyum gaw na kasha hkam kaja kung hpan na matu asak shat (6) hpring ai ten du hkra hka tsep kawp n-jaw lu ai sha, kanu a chyu amyu myi hpe sha jaw ra ai.
 - Kanu a chyu gaw ma a matu kaja dik ai lu sha n-gun, hkum tsup ai lu sha n-gun hpe jaw ya lu ai.
 - Asak shata (6) nhpring shi yang, ma a hkum hkrang gaw gaga lu sha ni hpe atsawm sha rin lu na atsam n-nga shi ai. Gaga lu sha ni hpe sha hkrup ai rai yang machyi ai lam, bawngring kaba ai lam hpang hkrat ai lam ni byin chye ai.
 - Ma gaw asak shata (6) nhpring shi yang hka (sh) gara ntsin lama ma hpe mung n-lu ra ai. Grai kahtet ai aten ni

- hta mung, kanu a chyu gaw ma ra ai hka dat hpe jahpring ya lu ai. Lama na ma hpe hka (sh) ntsin lama ma jaw lu ai rai yang, kanu a chyu lu ai lam yawm mat nna, hkumhkang bawngring ai lam hpe yawm mat sha-ngun ai.
- Kanu chyu amyu myi hpe sha jaw lu ai marang e ma hpe kan mase ai hte n sa sa ai lam hte seng ai ana zinli ni kaw nna makawp maga ya lu ai.
 - Na a ma hpe jaw lu na matu chyu bu hpe gara galoi mung hkum lang. Chyu bu hpe san seng hkra da na matu yak nna, chyu bu lang ai majaw kan mase ai lam byin sha-ngun chye ai
3. Kanu a chyu amyu myi hpe sha jaw lu ai a lachyum hpang langai myi gaw ma kaba wa na matu, kanu a chyu hpe law law lam law pru hkra ma kaji hpyi ai ten shagu hta shani mung shana mung lani mi hta 10 lang kanu chyu jaw ai lam rai nga ai.
- Jahkring hkring kanu chyu jaw ai marang e, kanu chyu pru ai lam hpe n-gun jaw nna na kasha hpe atsawm sha bawngring sha-ngun na re. Nang kaw kanu chyu n-law ai ngu shadu yang law law lang jat nna chyu jaw lu u. Chyu maga myi na chyu yawng ma jang she gaga maga de galai nna jaw lu u.
 - Ma asak shat (6) du hkra kanu chyu amyu myi hpe jaw lu ai marang e (lama na num hkying nsa yang) kanu hpe hpang na ma hkum nlu hkra pat hkum ya lu ai.
 - Ladat jaw ai hku, chyu chyu ai lam jaw ai hku kanu a chyu hpe jaw lu ai a marang e ma kaji ni hpe kanu a chyu law law lu sha-ngun nna, chyu si bum ai lam, chyu si ga ai lam, ndai zawn re ai sinda shan mangkang ni hpe koi gam kau lu ai.
 - Kanu kaw chyu si hte sinda shan hte seng ai mangh kang ni hkrum wa yang hkam kaja dap magam gun
- langai ngai kaw nna tsi tsi lajang ai lam lu na matu hpaji hpyi u.
4. Na kasha hkam kaja kung hpang nga na matu ma asak (2) ning hte (2) ning jaw ai du hkra kanu chyu matu jaw lu u.
- Kanu a chyu gaw ma asak (2) ning du hkra lu sha n-gun ni lawm ai ahkyak ai lu sha naw re.
 - Ma asak shata (6) lai ai hpang, kanu chyu hpe hpyi shagu jaw lu u. Na kasha kung hpang na matu asak (2) ning hte (2) ning lai ai ten du hkra shani mung shana mung kanu chyu jaw lu u.
 - Kanu chyu matu jaw lu ai marang e na kasha hpe kan mase ai zawn re ai ana zinli ni kaw nna makawp maga ya lu ai.
5. Na kasha hkam kaja kung hpang na matu asak shata (6) hpring ai hpang, lu sha n-gun hpring hkra hkyen lajang da ai hpa a-nya sha re ai hte gaga nya ai lu sha ni hpe jat ai lu sha hku nna lani mi hta (2-3) lang jaw sha hpang u.
- Ma kaji ni a shat kan gaw kaji ai nna sha kalang sha yang kachyi myi sha lu sha ai majaw, shani tup jahkring hkring jaw sha na matu ahkyak ai.
 - Ma asak kaba ai hte maren sha ai lu sha hte shang lawm ai lu sha amyu hpan ni mung law wa u ga.
 - Asak shata (6) kaw hpa, ayai da ai langu si (sh) htawbat si zawn re ai ntsin pa pa shaprut nna, shup nna galaw da ai lu sha ni hpe jaw sha hpang u.
 - Asak shat (8) hpa ma ni tinang a lata layung kasha ni hte hta sha mai ai lu sha ni sha hpang mai sai.
 - Asak shata (12) hta ma ni gaw nta masha ni sha ai lu sha ni hpe mai sha sai.
 - Kan mase ai hte machyi makaw ai lam ni nbyin na matu ma kaji ni a matu lu sha ni hpe san seng hkrak kaji ai hku hkyen lajang kyem zing da ra ai.

Htuk shabra ai wa

Malawm ni (members)

Madi shadaw ai ni

Livelihoods and Food Security Trust Fund

